2016D18282

Binnen de algemene commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking bestond bij de fracties van de VVD, PvdA, CDA en D66 de behoefte de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking enkele vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking inzake de Opzet Beleidsdoorlichting VN-kanaal (Kamerstuk 34 124, nr. 5).

De voorzitter van de commissie,
De Roon

De adjunct-griffier van de commissie,
Wiskerke

Inbreng VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de opzet van de beleidsdoorlichting over de samenwerking met de VN op het gebied van ontwikkelingssamenwerking. Zij benadrukken dat belastinggeld zo effectief mogelijk besteed dient te worden en de beleidsdoorlichtingen een instrument zijn om te kijken hoe effectief geld wordt besteed. Zij hebben nog enkele vragen over de opzet van deze beleidsdoorlichting.

Kunt u toelichten waarom deze beleidsdoorlichting zich richt op de hervorming bij de VN én de resultaten van het beleid?

Kunt u uitleggen waarom de evaluatiefunctie van VN-organisaties nog niet volwassen is waardoor onvoldoende informatie beschikbaar is over de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid? Is het niet beter eerst de evaluatiefunctie van VN-organisaties op orde te krijgen, omdat na deze voorgenomen beleidsdoorlichting wel eens geconcludeerd kan worden dat er onvoldoende informatie beschikbaar was om te oordelen over de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid?

Kunt u concreet toelichten hoe u de evaluatiefunctie van de VN-organisaties gaat verbeteren waardoor VN-organisaties resultaatgerichter gaan werken en zich beter verantwoorden tegenover donoren? Kunt u wellicht daarbij minder geld beschikbaar stellen voor VN-organisaties waarvan de evaluatiefunctie onder de maat is?

Kunt u toelichten waarom personeelsbeleid en salariëring van VN-organisaties geen onderdeel uitmaken van de beleidsdoorlichting?

Uit de opzet kunnen de leden van de VVD-fractie ook niet afleiden waarom de beleidsdoorlichting over sociale vooruitgang (beleidsartikel 3) alleen zal gaan over Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten (SRGR), maar niet bijvoorbeeld over versterking van het maatschappelijk middenveld. Op welke wijze krijgt de Tweede Kamer inzicht in de doelmatigheid en doeltreffendheid van de subdoelstelling van bijvoorbeeld beleidsartikel 3?

Kunt u aangeven in hoeverre de artikelindeling van de begroting aansluit bij de beleidspraktijk? Zijn er verbeteringen mogelijk om heterogene beleidsdoelstellingen beter te clusteren, zodat de relatie tussen begroting en verantwoording (doelmatigheid en doeltreffendheid) duidelijker wordt?

Inbreng PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met instemming kennis genomen van de opzet voor de beleidsdoorlichting van het VN-kanaal voor ontwikkelingssamenwerking. Graag willen zij het onderstaande inbrengen.

De leden van de PvdA-fractie kunnen zich goed vinden in de door de Inspectie Ontwikkelingssamenwerking en Beleidsevaluatie (IOB) uiteengezette onderzoeks- en evaluatielijn. Zij willen daarbij verzoeken om ook specifiek te kijken naar de beheerskosten en bijbehorende apparaatskosten (overhead) over de gehele keten van het kanaal en deze in kaart te brengen. Ook verzoeken zij hierbij een vergelijking te maken met de overige kanalen, om zodoende tot een waardevol kostenoverzicht te komen.

Inbreng CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie danken de Minister voor het toezenden van de opzet van de beleidsdoorlichting van het VN-kanaal. De leden van de CDA-fractie hebben daar nog enkele vragen en opmerkingen bij.

De beleidsdoorlichting wordt gericht op de hervorming bij de VN én de resultaten van het beleid. De leden van de CDA-fractie vragen waarom gekozen is voor een combinatie van beide onderdelen in één onderzoek? Hoe borgt de Minister dat niet een van de twee onderwerpen de overhand krijgt? De leden van de CDA-fractie vrezen dat er onvoldoende informatie beschikbaar is voor een grondige analyse van de resultaten van het beleid. Dit risico hebben de leden van de CDA-fractie eerder benoemd op basis van de scorecards. Ook het IOB benoemt in de Terms of Reference het risico: «Voor de analyse van de effectiviteit en de efficiëntie is de kwaliteit van de informatie is echter wisselend». Hoe beoordeelt de Minister dit risico? Hoe zal zij omgaan met afwezigheid of gebrekkige kwaliteit van het onderzoeksmateriaal? De leden van de CDA-fractie vragen de Minister of het ontbreken van een stevige evaluatiefunctie bij VN-organisaties ook gevolgen heeft voor de bijdrage die Nederland levert aan deze organisaties? Zo nee, waarom niet? Waarom is de evaluatiefunctie bij VN-instellingen nog niet volwassen? Wat gaat de Minister doen om deze evaluatiefunctie te versterken?

De leden van de CDA-fractie begrijpen uit de brief dat niet alle beleidsartikelen afgedekt worden met de beleidsdoorlichting. Ontbrekend zijn het duurzaam gebruik van natuurlijk hulpbronnen, het tegengaan van klimaatverandering en een vergrote weerbaarheid van de bevolking tegen dit probleem, het bevorderen van gelijke rechten en kansen voor vrouwen, versterking van het maatschappelijk middenveld, een toename van het aantal goed opgeleide professionals, versterking van hoger- en beroepsonderwijsinstellingen. Graag horen deze leden een toelichting hierop. Hoe gaat de Minister zorgen dat de Tweede Kamer geïnformeerd wordt over de doelmatigheid en doeltreffendheid van de ontbrekende onderdelen?

De leden van de CDA-fractie krijgen signalen dat VN-organisaties, bijvoorbeeld bij noodhulp, elkaar eerder tegenwerken dan versterken, waardoor de toegevoegde waarde van coördinatie minimaal is. Herkent de Minister deze signalen? Zo ja, hoe gaat zij deze signalen omzetten in concrete acties ter verbetering? De leden van de CDA-fractie horen graag van de Minister wat de gevolgen zijn voor onze inzet en bijdrage aan VN-organisaties nu er al langere tijd initiatieven worden ondernomen om de coördinatie en coherentie te bevorderen, terwijl de kritiek hierop blijft?

Daarnaast zien de leden van de CDA-fractie dat er bij de VN sprake is van een «cascade-effect»: de Nederlandse overheid doet een bijdrage aan de VN, die het verdeelt onder haar eigen organisaties, die vervolgens activiteiten en middelen uitbesteden aan uitvoerende organisaties. Dat kost geld en tijd. De leden van de CDA-fractie zouden graag zien dat de Minister inzichtelijk maakt hoeveel dit «cascade-effect» Nederland «kost». Hoeveel van de Nederlandse bijdrage komt uiteindelijk ook terecht op de plek waar het voor bedoeld is? Wordt dit effect meegenomen in de beleidsdoorlichting? Zo nee, is de Minister bereid dit separaat van de IOB-doorlichting te laten onderzoeken?

Inbreng D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de voorgenomen opzet voor de beleidsdoorlichting VN-kanaal. Zij hebben daarbij enige vragen. Dat betreft allereerst de beschikbare bronnen voor de evaluatie. Blijkens de brief betreft dit vooral de systematische reviews van bestaande rapportages en evaluaties van VN-instellingen. Bieden dergelijke algemene evaluatie ook voldoende aanknopingspunten voor het doel waartoe de IOB-evaluatie dient, de doorlichting van een begrotingsartikel? Welke andere evaluaties gaan hiertoe gebruikt worden? Worden daarbij ook de ngo's die voor of via het VN-kanaal werken meegenomen?

De leden van de D66-fractie vragen zich af of het klopt dat zij enkele elementen uit de beleidsartikelen missen in de beleidsdoorlichting. Het gaat dan onder andere over duurzame ontwikkeling (beleidsartikel 2), gendergelijkheid en versterking van het maatschappelijk middenveld (beleidsartikel 3)? Is het een bewuste keuze die onderdelen niet mee te nemen in de beleidsdoorlichting, of vallen zij onder een andere noemer binnen het onderzoek?

De leden van de D66-fractie vragen waarom de deelstudie op het speerpunt Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten zich slechts richt op het United Nations Population Fund (UNFPA) en UNAIDS. Zij kunnen zich goed voorstellen dat het ook relevant kan zijn te kijken naar vluchtelingenorganisatie UNHCR, waarvan de werkzaamheden immers de meest kwetsbaren raken. Zeker voor vrouwen en kinderen kan dat leiden tot het extra onder druk komen te staan van deze rechten.

De leden van de D66-fractie vragen op welke wijze de *desk study* naar de hervorming van de VN gaat leiden tot concrete aanbevelingen om tot die hervorming te komen. Welke momenten ziet de Minister voorts om die aanbevelingen dan mee te nemen in de hervorming? Is het niet zo dat het bij de Wereld Noodhulptop in mei al de inzet van Nederland is om de VN-organisatie meer op effectiviteit dan op intern mandaat gericht te laten zijn? Hoe verhoudt dat proces zich tot voornoemde literatuurstudie.